СӘҺИДЕ ИБО

Азати

Нәширәта «Советакан грог»
Ереван-1988

ԳՄԴ 84 Քրդ.
Ս 152

Сəh'иде Ибо

И 152 Азати: Шьер у поэм: — Ереван; «Советакан грог'», 1988, 92 р'у.

Бəрəвокеда дö поэме Сəhиде Ибо у чəнд шере wийа сале пашьн ньвиси щи бунə. Əwана хəм у хийале шайир дьдьнə к'ьвше у гьредайинə əмьре мəйи иронира.

4702350200
С ─────────
705 (01) 87

ԳՄԴ 84 Քրդ.

ISBN—5—550—00129—9

© «Советакан грог'», Ереван — 1988

ШЬВӘР'Е

Әва шьвәр'е —
Қапе гольке,
Сәрик гелида
Ль нава аве,
Сәре дьн дьчә
Зьке һ'ольке...

1985

*
* *

Дәԝрәк гӧлә, йәк шиланә,
Әԝ фәләка мә т'әванә,
Щаһьл гӧлә, ле кал шилан,
Ԝайә ә'дәт сал у дәԝран.

1987

Т'ӘМЙА ӘЛИЕ БЬРА
У МИК'АЕЛЕ Р'ӘШИД

Әз меване дьнийа гәԝр бум,
Һатьм у чум.
Қ'ьһ'ела мьн зин у дьзгин
Қ'әт... ньк'ьси.

Т'әмйа мьн ԝә, гәли бьра,
Ԝә, һогьра,
Һәвр'а бьбьн һьм пьшт, һьм баск,
Дьлбар, херхаз.

Әмьр, ԝәлләһ, мәйданәкә
У дәмәкә,
Бәрдьн дьзгина к'ьһ'ела,
Гәли сйара.

Ве дьнйа шен кәс наминә
Ль сәр зинә,
Демәк, бажон мәйдана хԝә
Әмьр сәрхԝәш.

Һун меване дьнйа гәԝрьн,
Ԝәрьн... һәр'ьн.

1986

Ч’ƏМ

Һьрйа qəрqаш р’ода дьчə,
Ч’əм т’у дькə qəрахе хẉə,
Ль сəр лева qал у qьршə
Дьньвежə мьqаме хẉəш.

Бьстан дьдə хẉəлийа левза,
Кӧ авьсə кӧлилк, гӧла,
П’əпукьн бəр зьнар у занг,
Саẉк’ешьн же мина дила.

Һəр сəхире ч’əм бəр бə’ре,
Бə’р һ’утəкə, ле əẉ бəрхə
У һ’уф дькə ч’əме зарзеф
Бə’рə бьрчйə, һе т’ер нахẉə...

1985

Р’Е

Қəжийə əв р’е,
Ле ч’йа гае бар,
Əв ч’əме щьндар
Һəспе бе һəвсар.

Бəлəки—qашə,
Қани—бьлурван,
Əзи сəрхẉəшьм
Əве хəмла һан.

1987

ԚАРХУН

Қ'ане коне р'əш,
Қ'а гае стуна,
Р'оже тə'л у һ'əш,
Т'оза Ԛархуна.

Қ'ане т'а, хöри,
Қ'а хьрабе кало,
Мере т'аԛöри
Ль дəре мала.

Т'əмам мьрьн, чун
У к'əтьн мəзəл,
Дəԝса ԝан шинбу
Ԛархуна т'əзə.

1986

*
* *

Т'əв шире хԝə, т'əв шире хԝə
Ьне да мьн зьмане мə,
Лəма жи əз к'öда һəр'ьм
Заре к'öрдə бəлəде мьн.
К'е зьмане хԝə бир бькə
Шире дайка хԝə бир дькə...

1986

✓ БЬРУСК

Qира ә’wра р’у ә’зман
П’әнще р’ое гьртьн дил,
Һесре ә’рша бун баран
У щан кьрьн кöлилк, зил.

Т’ор’а зер’ин бу гәwлаз,
Зәрпа бьруске qәтйа,
Бае диньк, аниназ
Мина к’әлбәки әwтйа.
1986

*
* *

Һатьм дьне тә’зи,
Жь дьне дьчьм р’ази.

Һатьм дьне нәзан
Ве ада р’онда мам.

Ә’вде думьке кьно,
Те чь бьви дьне.

Жь дьне һәр’ә р’ази,
Wайә ә’мьр, йази.
1987

*
* *

Ах, чь кьрьн сале мьн,
Хьраб кьрьн һ'але мьн,
Зар'тйа мьн зәвт кьрьн,
Бехwәй, бебәхт кьрьн,
Ах, чь анин сәре мьн...
Сално, wәр'а шәр'е мьн.

Ах, чь кьрьн сале мьн,
Бун байсе һ'але мьн.
Зар'тйа мьн qәйд кьрьн,
Зарт'йа мьн һ'әд кьрьн,
Сәр р'йа Qархуна мьн
Р'еч'а мьн р'әткьрьн.

Иро әз п'әшмурдә,
Зар'тйа хwә дьгәр'ьм,
Qархун ль к'уче тә.
Қәси херхаз т'öнә
Бежә: — Қале, вайә
Зар'тйа тәйә гöнә.

Ах, чь кьрьн сале мьн,
Бәрбат кьрьн һ'але мьн,
Зар'тйа мьн qәйд кьрьн,

Зар'тйа мьн бәнд кьрьн,
Бу щә'нукә бехwәйи
Qархун, ль дәште тә.

Иро п'арсәкчимә,
Иро мәт'әл мамә,
Қәси херхаз т'öнә
Зар'тйа мьн вәгәр'инә.

1986

*
* *

К'әлб дьә'wтьн, к'әлбе гöрех,
Занг жи бунә дәфчие wана,
Амәнәтьн һьм дьрб, һьм р'е,
К'әлб йаланчие шьвананә.

У т'уләки бощи, хьшим,
Кö ч'ә'в т'әзә бьшкьвинә,
Қастә-қаста wийә мьqим,
Кö избаткә әw жи к'әлбә.

1987

*
* *

Иро əз чум Əлəгəзе,
Иро əзи сəрхwəшьм, к'еф,
Вае кани, ава 'wе зер',
Дьтəйисə ча р'ульһ'еф.

Вае əw щəw, кö бəрхе мьн
Ава йаqут дьхарьн т'ер,
Бука т'əзəйə тəр'азьн,
Шьр'ке дəнгбеж ле тенə жер.

Бəлəки, жи-һива т'əзə
П'ал-ə'змане шин те хане
У хwəшхwəшке ч'ə'вр'əш, гəвəз
Баг'дайа сор сəр хозане.

Иро əз чумə ч'йае мə,
Неч'ирваньм р'е у дьрба,
Неч'ира мьн зар'тйа мьнə —
Хwə вəшартйə ль нав хьрба.

Қани һəйə, щəw жи һəнə,
Бьлбьл диса бунə дəнгбеж,
Зəйнəт, мьqам, музрганə,
Мот'ащ-кöлилке гöлавр'еж.

Əз р'öшəте дьдмə wə,
Щəw, тəр'азьн, кöлилк, xwəx'wəшк,
Бежьн, бьбиньм зар'тйа xwə,
Кö бона мьн буйə т'ьбəрк.

1987

*
* *

Канйа wape Базарщöхе,
Тə шькле мьн чьма вəшарт,
Тəйре к'əлех ч'ə'ва дьхöə,
Тə зар'тйа мьн ль xwə мəһ'анд.

Əз р'адмусьм ав тə дöр',
Əз һ'əщимə, ле тö зйарəт,
Əз р'еwимə, ле тö бöһöр,
Əз бир накьм нəмамийа тə,
Тə зар'тйа мьн чьма шеланд.

1987

БӘРЕ Қ'ӦРДА

1.

Р'əх ч'əме Фəрате
Чар һ'əзар сал бəре,
Ль п'ашла т'əбйəте,
Нава гӧл, сəрзəре
Қонəки р'əш һəбу,
Мина тəйре Симьр'
Хwəр'а мəльси бу,
Хwəйти кӧрка дькьр:
Хут бьн wи конида
Һəбу мерəки че,
Сьмел р'əш у р'идан,
Хwəйе ақьл у зен.
Қ'ӧрдо бу наве wи,
Бь хwə кӧр'е мəда,
Йəки мьлук, мьт'им
Жь бəра ощахзада.
У р'оке бу гӧр'ин,
У р'оке бу qижин,

Дəф у т'öлöме дан,
Букəк жер'а анин.
Чь бук — һори, п'əри.
Дəв у дьран шəкьр,
Зер'е ль бəр сери
Гöр'бун мина агьр,
Бəжнə бьльнд-ҷəлəм,
Навкелк зьрав-хəзал,
Һ'öба Қ'öрдо ле хəм,
Же дьбари шəмал,
Қəwотк бу əw əйни
У щəйран бу гəнди,
Һəма əw бу мə'ни,
Кö нав лебу Wəрде.
Малə шенбу, бьлə'т
Чəwа зəйнəт, ава
У р'оке жи wьр һат
Дəнге зар'а сава.
Қ'öрдо у Wəрдер'а
Қöр'əк һатə дьне,
Əwə шабун пер'а
Қöр' тина мер, жьне...
У сал һа бьһöрин,
У сал бунə зьнщир,
Иди ль бəр дери
Һ'əвт һəспе гəм у зин.
Һ'əвт кöр' конр'а хəмьл,

Ꝗ'ӧрдор'а бун баск, мьл
Ч'ар, мьраз—Ԝәрдер'а.
У кӧр' т'әв бун х̇ԝәйкӧр',
У т'әв бунә хԝәймал,
Сазбу мьләте к'ӧрд
Бәри чар һ'әзар сал.
У мьләте мә щан,
У мьләте хирәт
Хәмьланд Ꝗ'ӧрдьстан
Бь хер у бәрәк'әт.

2.

У дәрбазвун qӧр'нә,
У дәрбазбун зәман,
Р'абу йәки qӧр'ә,
Р'абу йәки qӧт'ам,
Йәки гор' бьгор'и
Кьрә гази, һәԝар,
Дәнге ԝи бу бор'и,
Һьлда гәли, нәԝал.
Р'абу йәки qомси,
Йәки Бәкре Ә'ԝан,
Ԝа бу щӧр'нәк'иси,
Һәв бун тир у кәван.
Готьн: «К'ӧрдо, Ԝәрде

Де у баве мәнә,
Әwан дарәк гәнди.
Ле, әм бәлге wенә.
Р'әмә ль һәстуйе wан
Гӧлбьн ль щьнәте,
Әв эла һан т'әмам
Хут сәр т'ур'а wан те.
У һәр ә'вдәк ньһа
Хwәйе сәре хwәйә,
Тәйр жи иро дьһа
Р'әфа хwә башqәйә.
Һәр кәс бьрә һәр'ә
Дайнә зозанәке,
Щоте wан нәгәр'ә
Ль сәр хозанәке.
Wа пешда һатьн эл,
Қембу хирәт, к'омәк,
Нәйар бадан сьмел,
Элти wир'а бу ч'әк,
У һәр эләк хwәр'а,
У кәс һащ һәв т'ӧнә,
Бунә хӧре ч'ер'а
Қ'е сазкьр әw гӧнә,
Әw жи һе бәс нинә,
Һәвр'а бунә дьжмьн,
Бунә к'инәк'инә,
Жь һәв р'әвандьн, жьн.

Һатьн селщук, т'әтәр
У к'өрда бун qәда
Бун көл, бунә к'әсәр
Нав wәлате мәда.
Хwәлийа мә зәвткьрьн,
Бьрьн дәwләт у мьлк,
Qизе кәзи бьрьн,
Кьрьн т'әтәр у т'ьрк,
К'өрд кө qөр'нә, зәман
Мербун, шәмскани,
Зоре данә сәр wан
Нире мөсөлмани.
Бь шурәки нәһәq
Мьләт кьрьн дө qәт.
Ч'йак бу мөсөлмани,
Т'опәк—шәмскани.
У wа бунә дьжмьн,
Данә сәре һәв qар,
Жь бәв р'әвандьн мьн,
Т'ьфаq ль wан бу жә'ар.

3.

Р'абун Иран, Т'уран,
Wәлат мә гьртьн дил,
Кьрьн алан, т'алан,

Хԝарьн к'әлах, бәртил.
Т'ьрк-әԝ гӧр'е бәт'әр,
Зьман мә ԛәйд кьрьн,
Мәр'а бун к'ӧл, к'әсәр,
Бунә холор, мьрьн.
Жь мә стәндьн бәшәр,
Тәр'ьбандьн, мьраз,
Һьлдан бьр'ще мәрмәр,
Бун щәбраһил, ԛәԝаз.
У т'әбийәта кәзи,
У бука бәр п,әрде
Ч'ьлмьсин, ман тә'зи,
Бунә хӧре п'әрде,
У Щьзир у Сьнщар
К'әтнә бьне бәраш,
Хӧре ԛәйд у чидар.
У Мусьла зәйнәт,
У Диарбәк'ьр
Бунә эԝр у к'ане
Шуре ԝанә к'ӧрдбьр',
У Мусьл у Шәнгал,
Гәлие Әлибәге
Һьлгьртьн хәм, хйал,
Бунә ԝаре щәнге.
У әм-кӧр'е Кӧрдо
У әм-лаԝе Ԝәрде,
Кӧ занәбун, пьспор

Манә бе бав у де.
Ль мә бьрйа к'омәк,
Мә өндакьр хирәт,
Ах, бек'омәк, беч'әк...
... Мәр'а нәбу ширәт.
Әм р'абунә бәр һәв,
Хуна мә бу селав,
Шине нәбьр мә т'ав.
Мә дәрд нәкьрьн т'әв,
Дө көр'е бавәки
Һәвр'а нәчун т'өщар
Неч'ир у р'аwәке,
Нә бьра бун... нәйар.
Бьре хуна бьре
Дьр'ет щики бадә,
Нәдьбу п'еч'ьре
Бона бәниадәм.
Ль нав ч'иае к'өрда
Шин п'ьр', нә кө дә'wәт,
Элә хwәр'а щөда
Әw бу qанун, ә'дәт...
Һатьн фарьз, т'әтәр
Хwәр'а ледан, бьрьн
У к'өрд бун сәрәскәр
Бона ордие дьжмьн.
У һат Сәлаһ'един —
Әw мерхасе мера,

Һьлда Мьсьр, мәхин,
Бу хԝәйнаве шера.
Әԝи нәкьр т'ö ч'ар,
Ԝәлат нәкьрә мьлк',
Ләма дәвхун, һәрщар
Нәйар-т'әтәр у т'ьрк.

4.

У дәрбазбун qöр'нә,
У дәрбазбун зәман,
Р'абу йәки qöр'ә,
Р'абу йәки qöт'ам
Йәки дин, әвсәнә
Кьрә гази, һәԝар,
Гот: «Әл чь тәванә,
Әширәтьн бь к'ар».
Һәр ә'ширәт хԝәр'а
Дьчә зозанәке
У щот накьн һәвр'а
Ль сәр хозанәке.
У дьбьнә нәйар
Кöр'е де бавәки,
Бәр һәв дьбьн һ'әсар
Бой һöрмәт, навәки.
У хԝәлийа мә к'öрда

Бе синор у мəзил
Бу эwра щəнг бöг'дан,
Һ'эйфһьлдана р'əзил.
Сйаре һəспе к'ьһ'ел
Авитнə һəв qəмə,
Дьжмьн бадан сьмел,
Ль к'öрда бу щəрмə.
У ч'йае мə кəзи —
К'олосе сис сери,
Шелйан у ман тə'зи,
Мəлул һəв ньһер'ин.
К'ане əв чь ə'щев,
Əв чь тəһəр бьруск,
Кö хwəлийа wанə де
Хwəр дьжмьне чьр'ук.
Хуна мə бу Мурад,
Хуна мə бу Фəрат,
Бун мəзəле öнда
Жьн у зар'е к'öрда.
Əw жи һе бəс нинə,
Нə эл, нə ə'ширəт
Ньзаньн хwə к'инə.
Wайə ə'рф у ə'дəт.
Ньзам бь дəсте к'е,
Бьфькра к'е р'əзил,
Мала К'öрдо, Wəрде
П'əйда бунə qəбил.

Иди т'онә мәзьн,
Иди т'онә бьч'ук,
Қ'омәк, хирәт мьрьн,
Һ'әлйан ча бәрфа п'ук',
Қәси нани сәр зар,
Қ'ане әw xwә к'инә,
Ах, әwe бе сьт'ар
Бәре дарәкинә.
Р'абу баки бәт'әр
Қьрә фьзьлдуман,
Qöткьрьн бәлге тәр',
Шандьн Иран, Т'уран,
У һәв бунә хәриб,
У ман бемал у wap,
Бунә фәqир, к'әсиб,
Wәт'әне xwә диндар.
Р'абун т'ьрк у фарьз,
К'öрда кьрьн фәрwар,
Хуна wан бу дәнгьз,
Сәре р'йа ман фьрар.
Qәбиләк Сьнщаре,
Йа дьн гола Wане,
Qәбиләк Шәнгалә,
Йа дьн Бәрзьнщане,
Qәбиләк Мусьле,
Йа дьн ль Дерсьме,
Qәбиләк Идьре,

Йа дьн Хорәсане
Хwәр'а хәриб, wәh'ид,
Гöhә нә ль сәр hәв,
Р'ожәкә хер нәдин
Соhбәт нәкьрьн т'әв.

5.

Аwа wәр'а эла шәрqйа,
Наве wана нәдира шәмс,
Мале wана кани бой т'йа,
Ле жьн бәдәw, намус hәрдәм.
Ҟ'олосе wан бәрфа йәкшәв,
Шә'ре доре гәвәз у к'аw.
Бука wеда авит чаршәв,
Дьжин сәqьр, бе шәр' у дә'w,
Ле тö бьнhер' кöр'е Ҟ'öрдо
Чаwа hәвр'а бунә хәриб,
Напьрсьн к'еф, h'але hәвдö,
Ҟ'а к'е бьрчи у к'ийә т'и,
Тире тә'на hәвдö дьхьн,
Дәхәси wан буйә бьр'әк,
Бей hәв дькьн бедәр, әк'ьн,
Ль пеш нәмам бепьшт у т'әк.
У р'оке бу щьмh'а мера,
У гьран бу wьра соhбәт,
Һ'әзар гьли анин сәр зар,

Qəwин нəбу ль wан мöh'бəт.
У бəра че, бəра шəрqйа
Наве wана нəдира шəмс,
həв щьhе бун, ман сəре р'йа
Бь бар, сəрбар, к'əсəр у хəм.
У бəра че, бəра шəрqйа
Хəмла ч'йае Əлəдаг'е,
Ма бəрəдəр ль п'ашла ч'йа,
К'омэк wана дан бəр даг'е.
Ч'ьqле дара qəдим-шəрqйа
Ль həв анин кьре hана —
hун п'уртойа, hун алойа,
Ле бəра дьн бу əскойа.
У ль həвр'а бунə хəриб,
Тəйрока зəрп wан бу меван,
Жь т'ьфаqе бунə к'əсиб,
Тəрка эше сəр леве wан.
Бəра шəрqйа-нəдира шəмс,
Ньhа хwəйнав у хwəйh'öрмəт
Иро дьжи сəрбəст, бехəм,
Wəлате мə wайə ə'дəт.

6.

Эла мə h'əсьнйа
Элəкə hелəйə,

Щи у wаре wана
Ч'ьлка щьнәтейә,
Синәк у Әләдаґ'
Щи, мьскәне wенә
Бой мевана qонах,
Мала wана шенә.
Жь Синәке гьрти
һ'әта Шамиране
Гӧнде wанә т'ьжи,
Т'ерьн, гӧл у шанә.
Әләгәза р'әнгин
Wаре коне wанә,
Qиз у хорте бәнги
Хәмьл, р'әwша ч'йанә.
Wәхта дьбә пайиз
К'оч хар дьбьн дәште,
Дәнге к'ьламе зиз,
Тәлп дьгрьн ль һ'әwше.
Мә'мудок, р'әмоши,
Аг'аләр, Сәлwани
Сәр дар'әке к'омьн —
Наве wе һ'әсьни.
Диса р'абун qәбил
Ль нав wе эла ашт,
Кьрнә ч'ә'ве һәв мил,
Шеwр нәданә һәв р'аст.
Данә сәре һәв qар,

Жь һәв р'әвандьн жьн,
Һәвр'а бунә бьзмар,
Нә достьн, нә дьжмьн.
Аwа сал у зәман
Щинар, пьзмаме һәв,
Хирәт ль wан нәма,
Карван нәкьрьн т'әв.
Р'ое т'әзә нәдир
Нур да ч'йае мәхмәр,
Хирәт жь хәwа к'ьбир
Р'абу... к'ьшанд к'әсәр,
Ле ван р'оже мә хwәш,
Аза, сәрбәст, шәмал
Һе бәнд нәкьрнә мәш,
Qәбиле һәв дьлсар
Бьра бьжи к'омәк,
Бьра бьжи хирәт,
Ашти бона wә ч'әк,
Әвә wәр'а ширәт...

7.

Р'ожкани хwәш бәрә,
Мора р'ое сәрә.
Зәлал чәwа кани
Ава зивин дани.

Ньзам чь багəра
Əw анин ван дəра,
Чьмкö меше wана
Һəнə Иран, Т'уран.
У бəлге wан дара
Һатьн һ'əта вьра,
Мəзьн бу т'ур'а wан
Ль дəшта у зозан.
Əw сəрхwə у мерьн,
Бона wəт'əн шерьн,
Сале шəр'е гьран
Фашист ман бе дьран.
Лаwе к'öрдо, Wəрде
Сиабəндов, мере че,
Фашист бьр'ин qöрсах,
Қьрьн мəйт' у т'опрах.
Қ'əскəсора р'əнгин
Ль тəр'азьн бəнги
Һьлат ч'йа у бани,
Сəр шене р'ожкани.
Wəхта дьбə бьһар,
Қ'əф лева ч'əме һар
У р'о дьбə сьни,
Гəли диза ч'ьни,
Qизе бəдəw, хəзал
Же дьбарə шəмал,
Дьчьнə нав к'əwшəн,

Лəйланьн у р'əwшьн.
Саани у масəк,
Хорте wанə бəрзəq
Тə'на һəвдӧ дьхьн,
Һале һəв напьрсьн,
Qəт набежьн к'инə,
Чь к'ок, чь ə'слинə.
Нə əw деке бунə,
К'ӧрдо бой wан стунə.
Ньһа, шькьр, сайи,
Т'ӧнə дьжмьнайи.
Р'ожкани хwəш бəрə,
Мора р'ое сəрə.

8.

Лаwке мəйə бьр'ук
Мере сəрхwə у че,
Һьлдан мал, qиз у бук
Р'əвин шуре Р'оме.

Һьштьн эл у wəргəһ
Нава Р'оме ча дил,
Һьштьн гӧнд у шəһəр,
Т'ьрк ль wана бун qир.

Октйабра шәмал
Wана вәгьрт, сәлам,
Данә wана рьсq, мал
Бе х̊wәй у бе хо̆лам.

Го̆нде wанә т'әзә
Нурьн, мори, шәмдан,
Мрьн, к'әтьн мәзәл
Шәр'уд у һ'әйфһьлдан.

Веди, Масис, Р әwан,
Мал, һелине wаньн
Әрмән, әдрбещан,
Wанр'а ча бьранә.

Ах, ле әw чь qарә,
Ко̆р'е Ко̆рдо, Wәрде
Чь р'әһ'әкә тә'лә,
Т'әв начнә бәр п'әрде.

Дьбен: — «То̆ мо̆со̆лман,
Ле әз qуле шәмсьм,
То̆ бе дин у иман,
Ле әз бей дин сәwсьм.

Ләма ад у qьрар,
Әзман һәта, ә'рде,
Qиз, ко̆р'е мә т'о̆щар
Тә'в начнә бәр п'әрде.

У əв эла р'əнгин,
Навдар, нандар, ḣöрмəт,
Пəшмурдə жь qəбил
Wе qəлс буйə хирəт.

Банокйа готьн: «Əм
К'öрде сəрк'əленə,
Қəси накьн т'ö хəм,
Р'йа мə т'ьме шенə».

— На, готьн һерс у к'əл,
Лаwке мə азизйа,
Əм сəркани, сəрк'əл,
Əм р'йа сəре һ'əвт р'йа.

Шəрqа кьрə qир'ин:
— Эл мака мəрьва,
Шəмс жи дьдə нəдир
Бь һ'öнре мə тə'ва.

Мотйа, зила, заза,
Бəдəw, qəшəнг, qьбрах:
— Əмьн хаван, хасан,
Готьн əм сəрощах.

У һ'əлаща р'абун,
Шур дəрхьстьн, калин.
— Кö əм дьне һəбун,
Қəс т'öнəбу сəр зин.

Мьна, кака, мурйа
Созе xwə кьрьн йək,
Мина ḣ'ута ə'ор'йан:
— Əмьн пеше wə т'əк.

— Шенбə эла бьлбас,
Wəкə ч'йае Ԋəмрут,
Əмьн 'wəр'а мьраз,
Əмьн сəркани хут.

У гарасие мерхас
Созе xwə готьн wa:
«Чьма к'инə бьлбас
Əмьн бой к'ӧрда к'ан».

У бəразие qəwат
Шер жи wан дьтьрсьн,
Соз нəкьрьн, бəрбат
У готьн «ḣəр əмьн».

Ч'елойа xwəш мерьн,
Бь билəк у пьштьн,
Т'ьрк жь wан дьзерьн
Набежьн «əм пешьн».

Weда we тен гӧлəш,
Ԛ'ӧрдḣ'ьз у к'ӧрдḣ'əбин,
Сенсурие дем бьнəвш,
Бемур'ьн у бек'ин.

Сәр синге Арарат
Мина Р'остәме Зал
Шәр'кьрьн манә сах,
Щәлалие мә мерхас.

Т'ьрк-әw гӧре бәт'әр,
Жь дәрба wан qәwин,
К'ьшандьн ах, к'әсәр,
Тьлол бун жь сәр зин.

Ле wан нәгот т'ӧщар.
Әм т'әк ниньн һәнә,
Qәбиле мә дьлсар
Т'әмам бьре мәнә.

Wәки әм бьбьн йәк,
Qәwат мә бьбә к'ӧлм,
Мәрт'ал, шур у к'омәк,
Мә нькарә т'ӧ зӧлм.

Ләqйа у qочанйа
Гӧһ данә созе wан,
Һ'әбандьн әw гьлйа,
Готьн: «Әйба гиран.

Р'асти әм т'әв йәкьн,
Ч'ьqле дарәкенә,
Әм бе силһ' ч'әкьн,
Коне wарәкинә.

Ԛöрма мә хԝар хирәт,
Әм һьштьн ԛәлс, ԝәһ́ид,
Ԝәрьн бькьн әдәт,
Бой һәв бьбьн шәһ́ид».

— Ԛиза ԛизмәт'а мьн,
Хут һежьмка р'әванд,
Әм чь шькотибьн
Һ'әйфе һьлнәдьн ԝан.

Ԝа гот йәки ԛöт'ам,
Бехәбәр жь дьне,
Бәр һа дьбун нәмам
Бона р'әва жьне.

Әрдәлане ә'йан
Бунә дилбәнд, ԝәк'ил
Бона Иран, Т'уран,
Пеш к'öрде мә сәхир.

Т'әһран, Бәг'да, Стәмбол
Ԛ'ошк у сәре зана,
Аԛьл у һ'ьше зор
Нәбун мьлк'е ԝана.

Шаԝлька у мьсрйа
Шеԝра гьран данин,
Бун әскәре ордийа,
Мерхасе Барзани.

Бәнгзе wан т'ьм хwәшә,
Мина р'ожа сайи
Ахьр чьма бәша,
К'е наве wан дани?

Чьма qолка, пирка?
Э, поча к'е һәйә,
Бей щаһьл у пира
Р'ә'м дьне т'öнәйә.

Ә'лка у р'әшкотйа,
Qәрка у qьрмьска,
Йәки сәwс жи готийә
Наве wә жи майка.

Ле бьнһер'ьн дьне,
Чьqас кöлилк һәнә,
Зиле тәр'азьне,
Даре к'инәк'ине.

Зиwана гöли зәр,
Мехка хәмьл у р'әwш,
Йәсәмана мәрмәр,
Гöла кәзи, бәнгзхwәш.

Qьлищока мәхмәр,
Себәлг, гöпька сор,
Qьщи, пежәк, сәрзәр
Т'әмам т'әвьн, пьспор.

Əw т'əмам жи т'əвьн
Мина т'аща бəдəw,
Əw хушк, бьре һəвьн,
Т'əбийəт сəри wан хwəш.

Ле чьма əм öса
Һəвр'а бунə хəриб,
Манə мə'рум, левза
Бек'омəк у к'əсиб.

9.

У к'е дитийə,
Кö бəр р'абнə
Ль сəр бəра.
Сəва п'осте дö бəрана.

У к'е дитийə,
Wəки донздəһ
Мере к'öрда
Бой wе шоке бенə һьлдан.

К'е бинайə,
Кö һəспе wан
Зин у бусат
У коне wан бьбьн мират'.

К'е бинайә,
Ԝәки буке
Ль бәр п'әрда
Бьч'ьлмьсьн жь кӧл, дәрда.

К'е бьһистийә,
Ԝәки дӧ кӧр'е
Бавәки
Һәвр'а бькьн к'ин, дә'ԝәке.

У к'е дитийә,
Сәва Ираԛ
У Иране
К'ӧрд һәв ԛьр'кьн ль Мәйдане.

У к'е дитийә,
Кӧ дьжмьне
Мәйи нәмәрд
Бь дәсти мә мә бькә щәрд.

Гӧне мә чьйә,
Кӧ меваньн
Әм мала хԝә
У хәрибә ԝәт'әне мә.

Гӧне мә чьйә,
Кӧ ль кәла
Диарбәк'ьр
Мерхасе мә тәлп дьгрә ԛьр'.

Гӧне мә чьйә,
Ԛӧ зьмане
Мәйи гӧлбар
Дькьнә нав ԛәйд у чидар.

Э, чь бежьм,
Чь нәбежьм
Чәԝа һесра
Әз нәр'ежьм,
Бәйт'е дьлхор
Әз нәбежьм.

Мә бунә ԛат
Зәнд у биләк,
Ԛанат у пил
Бунә дьжмьн,
Бунә зьнщир
Һәвр'а ԛәбил.

Р'абьн, сйарбьн,
Гәли бьра,
Гәли пьзмам
У һогьра,
Ԝәт'ән вехьн,
Шәмдан, ч'ьра.

Əм т'əв р'абьн,
У ћəвр'а бьн,
Биркьн эла,
Биркьн бəра,
Пешйа дьжмьн
Бьбьн ћ'əсар.

Əм азакьн,
Əм п'ьр' шакьн,
Wəт'əне хwə
Қал у бава,
Хwəйкьн ча
Р'онайа ч'ə'ва.

10.

Wəт'əне мə шанəшинə,
Wəт'əне мə т'əв канинə,
Бьлбьл к'ьлама дьбежьн,
Соргӧл гӧлаве дьр'ежьн.
Һəв дьнһер'ьн чəwа бəнги
Кӧлилке хас ћ'əзар р'əнги,
Ч'əме Мурад ч'ьван-ч'ьван
Бьстин дьдə аха мə хам.
Гола сəдəф qашəкə дӧр'
Бəрфа Нəмрут' хут щəwаһьр,

Шәнгал бука т'әзә, ҹәшәнг,
Ле Р'әwандуз шә'рәкә р'әнг.
Мусьл, Һәwлер у Қ'ӧрдәк'ан.
Хәмьлинә гӧл у р'ьһ'ан.
Ль Сәнәндәщ у Мәһәбат
Мерхас һәвр'а бунә имдад.
У Әләгәз бука кәзи
Бой бәйара буйә т'әрзи.
Әw дьдру, бой дәшт у гьра
Қ'ьнще һ'әвтр'әнг, фино, дьрав.
У Мусьл, у Қ'ьр'к'ука дур
Бой азадие wе манә зур.
Wьр дьнә'лә бьре Шьван,
Дьнавежә Әйшана Шан.
Шьван бьра, Шьван бьра,
Хун дьр'ьжә сәр кәвьра,
Хуна к'ӧрде мәйә мерхас
Бойах дькә бәрп'ал у р'аст.
Шьван бьра, т'әмбуре тә
Қӧла дьле мә һәв тинә.
Ах, әw дәрде мә к'ӧрданә,
У барәки п'ьр' гьранә.
Ва Әйшанә Әлибәге
Мина бьлбьла бәрбанге.
Хwә һалар'а дьльлинә,
Қӧ заньбьн к'а әм к'ино,
Қ'а әм зар'е Қӧрдо, Wәрде

Ча сеҹибун жь Ҹәт'әне де?
Чәҹа нәйар мә бу ԛәда
Хҹәлийа мә у р'öһ'е мәда?
Кö әм т'әмам р'абьн сәр хҹә,
Кö азабә ҹәт'әне мә,
Кöл у дәрда техьн мәзәл
Бона ә'мьр, р'екә т'әзә.

11.

Зьмане мә у льнге мә
Ԛәйд у чидар,
Чьԛас бьрине мә һәнә
К'ур у хәдар.
Гәло чьма әм набьн йәк
Ль пеш нәйар,
Гәло чьма һәр ԛәбиләк
Дьбә һ'әсар.
Аҹа һьлдьн бәра спика
Нав у наздар,
Гöрзе бьска бәрщеника
Жьне хҹәшзар.
Ԛәрсе гьрти һ'әта П'ампе
Шене ҹаньн,
Чь кö бежи
Бәжна ҹан те,
П'әләҹаньн.

Нава ԝанда һәнә дәнгбеж,
Һәнә бьлбьл,
Жь сәда ԝан сәԝсьн у геж
Мәжу у дьл.
Дере бука мина мерга
Хәмьлинә,
Qәйт'ане сәр бунә щерге
К'әск у шинә.
Зьнгә-зьнгә бәрщеника
Сәр деме ԝан,
Буйә qәт'ран кьле ч'ә'ве
Qиз у бука.
Р'ишие шә'ре сорә, хԝәшхԝәшк
Сәр деме сис,
Левә тәньк чәԝа бьнәвш,
Щәйраньн qиз.
Ль нав ԝан жи ньһа һәнә
Бәр у бәрәк,
Исәдьза у к'ьлера
Ль һәв нәһәq.
Тә'на дьдьн бәдәна һәв
Ча хернәхаз,
Р'ожа ль һәв дькьнә шәв,
Чаԝа нәнас.
Йәк дьбежә бедәра мә
Сәрбедәрә,
Нава сипка һәр т'әк әмьн,

Сәрнасәрьн.
Ле е дьне qӧр'ә, qӧт'ам
Кькә форта,
Т'әмам әмьн Һ'әләб у Шам,
Щьзир Ботан,
Мьхаила, лаwке ӧтйа
Һәвр'а нә саз
У хьшойа, у бьшойа
Һәв херНәхаз
Ахьр, готи әм к'аw бьбьн
Сәва ӧтйа,
Әw дәнгбежьн, әw бьлбьльн
Ль нава ч'йа.
У ә'лифба зьмане де
Шандә дьне
У бәтр'әнгкьр тә'рйа дьрбе
Мерәки че.
Мерәки че... т'ӧщар нәгот
Чь бәремә,
Һәр гот: — Әз хwә кӧр'е К'ӧрдо
У Wәрдемә
У Шәмьска, у qәрейа
Р'ож у шәвьн,
Ньзам чьма р'ӧжә шайа
Кем т'әв һәвьн.
Хwәш хәмьли дьнйа мә шен,
Буйә щьнәт,

We мелита бьһаре те
Қ'эсэкэ т'эбйэт.
Щэwe хьшим ча тирэмэ'р
Ч'йеда тен хар.
Гöл, р'ьһ'ане р'энге мэхмэр
Бунэ к'арбар.
Бэрф к'этийэ ль бэр р'öһ'стин,
Нэ'лэ-нэ'лэ,
Бьһар дьдэ хwэлие бьстин,
Дар дöһ'алэ.
Доргöһастьнэ т'ьме wa
Ве дьнйа р'он,
Һэр к'öрдьн т'эк qэбилһ'эбан
Һэрдэм у р'о.
Гэло к'энге we бе р'окэ
Нав у нишан,
Qэбил бой һэв нэбьн лэк'э,
Бьбьн лэйлан,
Эм эwлэде зарэкинэ, —
Бежьн т'эмам, —
Эм т'эв бэлге дарэкенэ
Сал у зэман.
Р'эһ'е мэ чар һ'эзар салэ
Нав аха мэ,
Қöрдьстан бой мэ сьт'арэ,
Т'ьбэркэ т'эв.

12.

Чьлхәнщәра,
Чьлбешика,
Хәнщәрзәра,
Гәрдәнзәра...
У wa h’әзар
Ԋаве бәра.
Бунә зьнщир,
Бунә гәwлаз,
Т’әвайи начьн
Бедәра
У ћәвр’а набьн
Пьшт у баз.
Ћәр йәк дьбе;
«Әзьм ћәмә»,
П’ьшрука хwә
Дькә ћ’әwлә.
Нә кӧр’мамә
Нә дот мамә,
Әв чь h’алә,
Чь h’әwалә.

Ћәвр’а бунә
Qәда у qар,
Ћәвр’а бунә
Кәләм, кәвьр.

Р’асти һәв тен
Мьр’уз, дьлсар,
Һәвр’а набьн
Биләк у мьл.

Кö чьл хәнщәре тә һәнә
Р’абә һәр’ә пешйа нәйар,
К’е дил гьртйә ԝәт’әне мә,
Гьре дайә бь գәйд, чидар.

Лехә, бавеж, зьнщир, зьндан
Нәһел кәси бәрәдәрә,
Дьжмьн бәр тә бьбә нöсхан,
Нә наве тә чьлхәнщәрә?

Чьл хәнщәре һ’әйфа мәнә,
Шур, мәрт’але мерхасе мә,
Р’абунә ль Иран, Т’уран
Бой хатьре кöрд К’öрдстан.

Чьлбешика...
Ԝәй, Әфәрьм,
Бьра мала
Һәр К’öрдәки
Чьл һәв бешик
Т’әв бьһ’әжьн,
Бой ԝәт’әне

Мәйи р'əнгин.
У һəр маләк
Бь чьл бешик
Ԝе саз бькә
Т'ур'а мә зор.
У т'ав накә,
Нәйаре дин
Бəр дəрба мә
Əԝ гор бь гор'.
У чьлбешик,
У гəрдəнзəр,
У чьлхəнщəр
У хəнщəрзəр
Һəвр'а бьбьн
Һьн пьшт, һьн дьл
У хəм нинə
Qəт т'ö багəр.
Чьлтəндура...
Чь хԝəш навə.
Бьра мала
Ԝə авабə,
Эԝра хԝəси
У хəзура.
Чьл агьре,
Чьл тəндура
Бьдьн мерхас
Дəшта щəнге,

Wәки дәwса
Мәрт'ал, шура
Агре кöле
Нәйарда бе.
Хәнщәрзива...
Чь хwәш мерьн,
Қәсәк нав wан
Т'öнә сефил,
Пеш дьжмьна
Пьльнг, шерьн,
Нәйар бәр wан
П'әпукьн, дил,
Чьлхәнщәра,
Гәрдәнзәра,
Чьлбешика,
Чьлтәндура,
Хәнщәрзива,
Р'абьн, бирқьн һ'әйф у к'ине,
Һәвр'а бьбьн пьшт у к'омәк,
Р'ожа мьрьн у жийине
Бой азайа хwә бькьн щәнг.
Дьне т'әмам иро һ'ьшйар —
Әм һе нава хәwа һьнгор,
Р'абьн, сйарбьн, гәли бьра,
Ньһа йа мәйә дәрб у дор.
Һун т'әв бәлге сәр дарәки
Һун хwәшбәхәре зарәки,

Һун фьраре ль wаракі,
Р'абьн, бьбьн зьнаракі,
Сйарбьн, дәренә Мәйдане,
Аза бькьн Қ'ордьстане,
Аза бькьн Қ'ордстане,
Wәлате мә кал у бава
Хwәйкьн wәк р'онайа ч'ә'ва.

13.

Ле әм чьма һ'әта ньһа
Р'ут у тә'зи,
Ле әм чьма т'ьме меван
Мала хwә жи.

Зьмане мә-зйарәта мә
Гъртьнә дил,
Ләма аwqа нав мә һәнә
Жар у сефил.

Аг'ае мә у бәге мә
Qәфәс qальн
Бона хәлqе бунә нок'әр,
Қ'әд мә харьн.

Хöре кöрда ав у ћесьр
Ль хәрибие,
Бона нәйаре дькләвьр
Хöлам т'ьме.

Әw к'ар дькьн нанәзько,
Т'и у сефил,
У т'öнәйә кәси пьспор
Әw қул у дил.

У ньћа жи wәхта дьне
Т'әв сәрбәстә,
Хуна к'öрда те р'етьне
Дәшт у бәста.

Һ'ьшйар бунә, дькьн щәнге
К'öрде мә п'ьр',
Азади те зор у дәнгә,
Хwәде, шькьр.

Азади те чаwа хәмьл,
Чәwа р'әwа,
Р'абьн, к'öрде тәфәкурдьл,
Һ'әмезкьн wе.

Ч'ә'ве мә ман ль р'йа wе дур
Сал у зәман,
Мә дәст ани әw зора шур
Ләпе нәмам.

Əм нə əwьн, əм əw ниньн
Чəwа бəре.
Ле нава мə һəр qəбильн
Дəндке жə'ре.

Р'абьн, сйарбьн кьһ'еле ше,
Дəрен мəйдан
Азади жь зьндане те
Бой К'ӧрдьстан.

Биркьн qəбил, биркьн эла,
Р'абьн сəр п'йа,
Бькьнə шəр', гəли бьра,
К'аркьр, гӧндйа.

14.

Бəла у р'əмошйа,
Тушкйа у анqосйа,
Қəванр'ута,
Чəwалр'ута,
Чӧхр'əша у р'əщəфа
У wа һ'əзар наве дьне.
Əм жь һəвьн, ле һəв дьхӧн
Мина дӧ т'ае мезине

Барьш ниньн, һəв данахӧн.
Бəла йане гəлəк ə'йан,
Һӧрмəт, сианəт, нав у нандар,
Вəкьринə т'ьм дəре ԝан
У сьфре ԝан т'ьжи һəрщар
У мере ԝан сьмел п'альк,
Т'ьрка бьр'ин р'ӧһ' у qӧрсах,
У нəһьштьн əԝ гӧре дьр'
Ль гӧнде ԝан бьбьн qонах.
У ԝəки əԝ ӧса qəԝин
Ль пеш нəйар бькьнə шəр',
Тӧ хəм нинə дьжмьне дин,
Қӧ к'ӧрдар'а дьбə к'əсəр.
Щаньм, чьма кəванр'ута,
Ле тире ԝан к'едəре ман?
Əԝ щамере мина һ'ута
Бой нəйар бун сурə, зьндан.
Ԝана һьлдан кəван ў тир,
Хԝəш хԝəйкьрьн мал у шени,
Ԝəрьн, т'ӧщар нəкьн жь бир
Қьре ԝанə һəрт'ьм зенди.
Чь чəԝалр'рут? шькьр, дьне
Ньһа т'ьжи, ньһа шенə,
Чəԝале ԝан һе валанə,
Чьмкӧ дилə ԝəт'əне мə.
Ле дьле ԝан т'ьме т'ьжи,
Һ'ӧба к'ӧрд у Қ'ӧрдьстане

Бь ԝе һ'öбе ə̣м т'əв дьжин,
Кö т'ьбəрк у р'амусанə.
Һатьн лаԝке мəйə чöхр'əш,
Бəжне ԛəлəм, ԛанш, вəзмə,
Хԝəр'а анин адана хԝəш,
Ԝəрзəбае зозане мə.
Щангир аг'е хöрт, сəрəскəр
Ԛöрф кьрə ль дьле т'ьрка,
Кö сəр дара нəһьштьн бəр,
Бунə хԝəйе мал у мьлк'а.
У т'ьрк бəр ԝи бунə һесир,
К'əтьн жь дəрба ԝи хəдар
У Чöхр'əша əԝ гьртьн дил,
Ль дора ԝан бунə һ'əсар.
У һатьн вьр бəшəра хԝəш,
Нəбун ԛöрə, нəбун ԛöт'ам,
Ԝанə лаԝке мəйə чöхр'əш
Деме гöлəш, аԛьли т'ам.
Мəндəсора у р'əщəфа
Дьдьнə һəв тə'н у ԛара,
Дьбен: «Əмьн тəйре р'əфа,
Əмьн сəре һ'əму бəра.
Бьра саг'бьн мəндəсора
У р'əщəфа т'ьме һəбьн,
Бьра дьле ԝан т'ьм һ'əлал,
Һəвр'а т'əмьз, һəвр'а шабьн,
Бьра бир нəкьн əԝ т'öщар,

Wəки дə'не дизəкенə,
Wəки т'ощар нəйньн сəр зар
Созе бекер wəк к'е к'инə.
Əм т'əв зиле зəвикенə,
Əм кöлилке мергəкенə,
Əм т'əв зар'е бавəкинə
У əскəре щергəкенə,
Əw əскəра, кö р'адьбə
Дə'wе дькə бой азайе,
Əмре хwəйи щиwан дьдə
Кö сəр wəт'əн бьбə сайи.

15.

Зозана мə хwəш зозанə,
Мина букəкə к'öрданə,
Зер'е ə'нйа wе зиwанə,
Мори щəwе бəлəкйанə.
Бəста фьрə ə'нйа wейə,
Бəрф-дьране гəзо лейə,
Қани кö хwəш дьхöлхöлə
Заре wейи мöh'бəтдьлə.
Шəwле шинə, кö тенə хар
Гöлие wенə ча т'ирəмə'р,
Со у пежəк шин у бəдəw
Бьске wенə ширьн, дьлк'əw

У ә'змане сути,сайи
Ч'ә'ве wенә шәмалдайи.
Әw р'йа, кӧ те ч'ьван-ч'ьван
Бәне пьште дьбә хӧдан.
Зозана мә хwәш зозанә,
Әwра эла орт'ьланә.
Бьнйат'а wан ль wан бу ах,
Дьле wанр'а бун тир у даг'
Wан һьшт т'ьрбе кал у бава
У авитьн заре сава,
Жь тәйрока щәрда т'ьрка,
Бәрәдәр ман мина кӧрка,
Һатьн гьһиштьнә ви бәри
Хер у бере вәкьр дәри.
Авакьрьн таме т'әзә,
Ҟӧл, дәрде wан к'әтьн мәзәл,
У орт'ьла-эләк мәзьн,
Ԛәбиле wан хwә дьһ'әсьн.
Әм сәлwаньн, сәре wаньн,
Әм бәндәкә сәр бәнданә,
Һәспе к'ьһ'ел бь зин, бусат
Һәр е мәнә, әмьн р'ьә'ат.
Ле әw лаwьк ԛазананә,
Һащә сәре хwә т'ӧнәнә,
Wәки шьве читәкенә
У мьр'щане ԛитәкенә,
Кӧ мант'ащи у һ'әйюйа,

У әйсайа у ә’слойа,
Озмансойа у ԝәлойа,
Һ’әсәнхана у Бәк’ьра,
Мә’мәщәрифа у р’әшйа,
Т’әв гәньме зәвикенә,
Т’әмам п’ор’е кәзикенә,
Т’әв бәрх, каре к’озекәнә,
Бьстанхӧре һ’озәкенә.
Т’әмам зар’е маләкенә
У мала ԝан бь һәв шенә.
— Әм кӧ һәбун, кәс т’ӧнәбу,
Эледа һәр мант’ащи бун, —
Ԝа дьбежә әв бехәбәр,
Әв мот’аще ԛәбил у бәр.
— Ло, ԝәлләһ, әмьн сәркани, —
Йәки т’ор’ьн ԝа пек ани, —
Һәма наве мә хԝә шә’дә,
Әмьн йаԛут, ощахзадә.
Әв эла мә, кӧ т’әв һәйә,
Бәле, ль сәр т’ур’а мәйә,
Т’ур’ жи, һәми, һун хԝә заньн,
Һьн бьнйатә, һьн сәркани.
— Ле әм чьнә? Ле әм к’инә? —
Дьбе йәки һ’әсәнхани, —
Һун т’ор’ьньн, ле әм ханьн,
Хан жи сәре ԛәбиланьн.
Ԝәхта мә һәсп зин, гәм дькьр,

Wəxta mə r’öh’ nəйar dьбьр,
Wəxta mə ч’йа вəдьрьрт кон
У сəр к’ошке əм дьбун к’ом,
Қəс т’öнəбу ль р’у дьне,
Wəлləh, əм бун сəр у бьни.
— Əм бун хʷwəйщьсн у һəйойи, —
Wa гот йəки озмансойи.
Ле wəлойа һьлдан мəрт’ал,
Готьн: — Əмьн Р’остəме Зал,
Əм кö һəнə, т’ö кəс т’öнə,
Ə’дəт wайə сал у qöр’нə.
Əм сöргöле мерга шиньн,
Əм мерхасе ль сəр зиньн,
Бəрфа чильн əм сəре ч’йа,
Мəqлəтузьн ль сəре р’йа
Сьфра мə т’ер бона бърчйа,
Əм ч’ьранə бой хальфйа.
Ле һ’əйойа у ə’слойа
Бəгəми данə wəлойа,
Готьн: — əм у һун пьзмамьн,
Əм ль һəвр’а хал у мамьн.
Wəки аwqас мерхасьн һун
Əм т’ьме жи пьшта һəвбун.
Демəк, əм жи шьвета wə
Һьн мерхасьн, һьн жи сəрхwə.
У wa һəркəс мот’аще хwə
Һаж ль хəлqе дьне т’öнə...

У ве дәме фькре бьрьм,
Әщева ԝа һасе кьрьм.
Ль Qархуна мьнә бәтр'әнг
Һеԝьрзәйә, хәзәб у щәнг.
Бәр р'абунә ль сәр бәра,
Мер р'абунә дькьн ч'ер'а.
Йәки навсәр дькә qир'ин
У сәԝта ԝи дьбә бор'и,
Дьчә һ'әта ниве ә'змин,
Әз ԝи дәнги дьбьм гори:
— К'исе ԝәда майә, әре?
Р'әва qиза qизмәт'а мьн,
Әзе бьбьм дәндке жә'ре,
Дьл, һ'ьнаве ԝә вәжәньм.
К'исе ԝәда майә, әре?
Бәране бәш, кö ԝә дьзи,
Дә зу р'абьн, жь мал дәрен,
Һун нә мерьн... гонгле р'ьзи...
Бьхöн, паше бьшекриньн,
Р'абьн дәрк'әвнә мәйдане,
Әм к'апа һәвр'а бавежьн,
К'а дайка к'е кöр'а тинә.
У ньшкева жь т'аг'а дьн
Йәки щьну кьрә гази...
К'әлбе гöрех дәнг һәв хьстьн,
Бу ԝәйԝәйлер, щöр'нәк'иси.
— Оро, р'абьн, р'абьн, р'абьн,

Гəли пьзмам у херхаза,
Əw кöнд h'əла hе ньзаньн,
Дəрбе мера у мерхасə.
Əм жи анəгори хwə мерьн,
Бьhöринə сал у зəман,
Чьма к'ине т'əзə дькьн.
У həвк'əтьн аhьл, щаhьл,
Бəр р'абунə пешйа бəра,
Ль мьн бьрйан р'öh' у ацьл
Жь шəр'е wан бадə, гьран.
Кəвьр, чомах у кəwкани
Гöндр'а бунə цəзйа у цар,
Жьна лач'ке хwə давитьн,
Хьр'ьнгелə... дьгьрйан зар'.
У wа сала у wа зəман
həвр'а дьбун кəлəм, дəман,
Дьжмьнати нава бəра,
həвр'а дьбун зəнгле шəр'а.
Иро р'абьн, бьбьнə йəк,
həвр'а бьвьн, цанат, билəк,
К'омəк wəр'а имдадə, ч'əк,
Р'абьн, мере ве р'ожа тəнг.
həй мант'ащи, həй həйойа,
həй т'ор'ьна, həй wəлойа,
Мə'мəшəрифа, ə'слойа,
h'əсəнхана, озмансойа,
Р'абьн həвр'а бьбьн к'омəк,

Сйарбьн, т'фаq бона ẁә ч'әк,
Р'абьн, дәренә мәйдане,
Гәли лаẁе К'ӧрдстане,
Дәрга вәкьн, азади те,
Хẁәде, шькьр, дә бьра бе.

16.

Ле һе чьqас һәнә
Бәр у бәрәке дьн,
Т'әв жи коне мәнә
Ль ван дәште мәзьн.
Qӧр'нә, ло, зәмана
К'ӧрде мә хун р'етьн,
Бой qомси, нәмама
Мера сәри данин.
Р'абун Иран, Т'уран
Ль мә кьрьн багәр,
Ле әм нәбун нӧхсан
Пеш ẁан т'езкьрьн шәр'.
Чила, зәза, будйа,
Чьр'ука у бьр'ука,
Стурка у шәмска,
Бәләкәр'а, ӧтйа,
К'ьлера у бьшера,
Р'абьн пешйа нәйар,

Ван льнге мә чидар
Хьлазкьн жь qәбре,
Мә дәрхьн сәре р'е,
Р'йа кӧ дьчә сәрбәст,
К'ӧрдьстана xwәшбәхт,
Кӧ сала, зәмана
Әwра гӧлстана
Иро буйә сефил,
Буйә бьндәст у дил.
Әw кӧ һәбу сәр зин
Бь льбасе р'әнгин,
Т'ӧнәбун т'ьрк, т'әт'әр,
Мина гӧре бәт'әр.
Бажар', гӧнд, аха мә
Иро шеньн дәгмә.
Һәй, бьшерие мерхас,
Дәфа һәwаре саз,
Гази дькә, р'абьн
Qәwин, зор, дәһтабьн,
Һәвр'а пьштбьн, биләк,
Xwәр'а, хирәт к'омәк,
Бьбьн пола, мәрт'ал,
Дәрен пешйа нәйар.
Qорф к'әтийн дьл, һ'ьнав,
Дьжмьн к'ӧта буйә т'ав.
Лехьн, гәли бьра,

Техьн һ'але гьран.

Ле ч'елойа к'öнə?
Һöнре wана т'öнə?
Баwар накьм, wəлләһ,
Дəрəwə, т'əшqəлə.

Наве к'öрд, Қ'öрдьстан
Зйарəтə бой һəмйан.

Т'ö кəс хwə надə паш,
Ль р'йа хwə набə шаш.

We хwə бьдьн р'ьһ'ин,
Wəки гöмрəһ'бə тин,

Р'амусə мьраза
Қ'öрдстана аза

Һəй, бьрано, лехьн,
Qəщəра ə'рдехьн,

Əw к'əтйə бəр р'öһ'стин,
Һолкьн wана жь зин.

17.

Т'езбу дəфа һəwаре
Ль мала Шəме Зəре.
Р'абун аһьл у щаһьл
Һəвр'а бунə пьшт у мьл.
Қ'ьһ'еле зин у бусат

Р'əш єəр нəйаре мə һат.
Ледан... лехьн, бьрано,
Гəли шəмəзəрано.
һолə, һола к'ӧрданə.
Иро р'ожа нишанə.
Р'абьн, биркьн qəбил, бəр,
К'окбьр, бькьн кӧл, к'əсəр,
Зьмане мə-дайка че,
П'ьр' ль wəлате мə те.
Бьра бьбə к'əскəсор,
Бой азадие бьбə мор,
У льнге мə qəйд, чидар,
Qӧткьн, вəкьн, биньн хар.
У щмаə'та мəйə дил
Р'акьн жь хəwа к'ьбир,
Бьра һьлдə мəрт'ал, шур,
Кӧ зедəбə ль wе т'ур.
Бəйраqа мə-азади
Бьмьлмьлə у бьжи.
Р'əшкота гот: — Ле чьма
Əм азадие ман тьма,
Əгəр т'əмам р'абунə,
Бона мə жи шабунə.
Əм т'əв кӧр'е бавəки,
Əм бьжанге ч'ə'вəки,
Əм хəбəре зарəки
У р'əшконе wарəки.

Ləma r'abьn, həр'ьn peш,
Həmam bьbьn ə'wre xeж,
Ķö zanбьn əm k'enə,
Ławe Ķ'ördo, Wərdenə.
Wəxta bu ba y bagər,
Ə'mьr mər'a бу k'əsər.
Mə t'əv birkьr k'a k'enə,
Чь t'урй, чь р'əh'енə.
Дьнйа иро h'ьшйарə,
Ķ'öрд həла бе сьт'арə,
Хwəлийа мəйə кал, бава
Буйə wəрга шəр'—дə'wa.
Həйwах, гəли бьрано,
Баре мə п'ьр' гьранə.
Əм меваньн мала хwə,
Мə хəйидйə бəхте мə.
Т'ьфаq мəр'а силəh' ч'əк,
Мəр'а пьштə у билəк,
Тə'ри, дак'əв сəр нəмам,
Шəмс, зер'кьлдə Ķ'öрдстан.

18.

Р'абьн, wəрьн гəли кöр'мам,
Р'абьн, wəрьн гəли бьра,
Wəрьн лаwке мə баноки,

Wәрьн шәрԛйа, wәрьн сипка,
Wәрьн зила у һ'әлаща,
Wәрьн зәза
У бәраза,
Wәрьн мьна,
Wәрьн кака,
Wәрьн гарсйа
У бьлбасйа,
Wәрьн чами
Wәрьн шами,
Wәрьн чила,
Wәрьн зила
У сәлтwана
У саана,
Ԛәванр'ута,
Чәwалр'ута
У сәмбули
У сәнсури,
Чьлбешика,
Чьлхәнщәра,
Чьлтәндура,
Гәрдәнзәра,
Мә'мәшәриф,
Шәмәзәра.
Р'абьн чьр'ук,
Р'абьн бьр'ук,
Бәләкәр'а

У к'ьлера,
Мəндəсора,
Qучйа, hора,
Р'абьн бəшка,
Wəрьн qалка
У шкотйа
У h'əкарйа,
Əрдəлана,
h'əсəнхана,
У wəлойа,
У щəлойа.
Р'абьн, р'абьн
Гəли бьра.
Иро р'ожа хирəтейə,
hун жи h'əwще ширəтенə...
Р'абьн бəшка,
Wəрьн qолка,
У щəлалйа,
У р'əшкота,
Р'абьн мьла
У орт'ьла,
У анqоси,
У р'əмоши,
У гелойа,
У həйойа.
Wəрьн, wəрьн
Гəли бьра,

Һун бир бькьн
Qəбил, бəра.
Иро дорə,
Дора мəйə,
Һəр'ьн, лехьн
Нəйар бехьн.
Сəр р'йа к'ӧрда
Ч'ьре вехьн.

19.

Wəрьн, əм бькьн щьвате,
Иро дəрб у дора мəйə,
Wəрьн, р'унен əм сəһбəте,
Иро р'ожа хирəтейə.
Əм гəньме бедəрəке,
Əм кӧлилке мергəкенə,
Əм агьре тəндурəке
У əскəре щергəкенə.
Wəрьн, биркьн əм бəр, qəбил,
Сəр хатьре К'ӧрдо, Wəрде,
Р'абьн һун жь хəwа к'ьбир,
Аза бькьн хwəлийа мə де,
Əмə п'ьр'ьн, əмə qəwат,
Тӧ хəм нинə мəр'а нəмам,
Сйарбьн һəспе зин у бусат,

Чьм аха мә-дайка бирьн,
Дила qомси, нәмәрданә,
Ꝗö холоре мәр'а тиньн,
Ч'йае мә жи эт'им манә.
Нәбежьн к'и чь элейә,
Нәбежьн к'и чь р'әһ'ейә,
Ԝәрьн, бона хԝә нәбьн кӧрм,
Ԝәки нае сәре мә зӧлм,
Р'абьн, һьлдьн ч'әк у силәһ',
Р'абьн, һьлдьн шур у мәрт'ал,
Р'абьн, дәренә мәйдане,
Аза бькьн Нәмурте кал.
Р'абьн, дәрк'әвнә мәйдане,
Хьлаз бькьн жь зьндане,
Диарбәк'ьр у Барзане.
Р'абьн, сйарбьн, к'ьһ'еле хԝә,
Бажон ә'рафе мәйдане,
Аза бькьн Барзанщане
Жь ләпе Иран у Т'уране.
У к'ьһ'еле хԝәйә чәләнг
Бажон дәште К'ӧрдстане,
Вәкьн ль мә һьн льнг, һьн дәст,
Qәйд, зьнщире qәбрстане.
Дәрйа вәкьн, азади те,
Р'әнг у р'уше хуна мера.
Бь һ'ӧнӧре шәһ'иде че,
Ꝗö шәр' кьрьн мина шера.

Р'абьн, дәренә мәйдане,
Иро дәрб у дора мәйә,
Һурхwәш бькьн wе зьндане,
Кӧ хуна к'ӧрда кьрә лейи.
Һәй, бьранге мьнә мерхас,
Шәмс wе иро дайә нәдир.
Р'абьн, мере азадихаз,
Мә кер нае хәwа к'ьбир.
Һәй, бьрае мьнә ләwәнд,
Иро нурә ль щьһане,
Р'абьн, әм жи бьгрьн говәнд
Бой хатре К'ӧрдстане.
Аза бькьн Мусьл, Қ'еркук,
Аза бькьн Лальш, Сьнщар,
Нәмам бьгрьн р'е у гедук,
Һәй, бьранге мьнә дәлал,
Һолә, иро һола к'ӧрда,
Һәй, мерхасе мәйә п'әргал,
Һ'ӧба мьскәне мә дьлда,
Һәр'ьн, һәр'ьн, пешйа нәйар,
Аза бькьн Әфрина хwәш
У Мәрдина зәйнәтбаран,
Биньн wанр'а р'ожәкә гәш.
Һәй, әwләде Қ'ӧрдо, Wәрде
Ль чар ҷӧлбе ве щьһане,
Һун ль к'ӧбьн, ль к'ӧ ә'рди
Р'абьн, дәренә мәйдане,

Һивйа ԝәнә Дерсьм, Бьтлис,
Әԝра гӧла Сьлемани,
Һивйа ԝәнә Сәрдәшт, Барзан.
Р'абьн, дәренә мәйдане,
Һивйа ԝәйә иро Шәнгал,
Һивйа ԝәнә Мусьл, ДьҺок
Һӧнӧр' ԝәр'а шур у мәрт'ал,
Ԛӧткьн нәйар ч'ьԛьл у к'ок.
Р'абьн, дәренә мәйдане,
Иро дәрб у дора мәйә,
Сәр хатьре К'ӧрдстане
Дьле мәда щәнг, һ'әйф һәйә.
Р'абьн, һәр'ьн гәли бьра,
Жь бир бькьн ԛәбил, бәра,
Р'абьн, бәрдьн гәм у дьзгин,
Ԝәт'ән ԝәр'а ԛәԝат у тин.
Р'абьн, хәԝ кери мә нае,
Хԝәлийа мә һ'әбседа мае.
Азади те... мә бу мьзгин,
Шькьр, К'ӧрдстана р'әнгин.

20.

У әз фьр'нах, у әз аза
Беһ'әмди хԝә р'әһ'әт р'азам.
Хәԝ бә'рәкә бесәр, бьни,

Хәw бракә бе сәр, бьни,
Бӧрие мьн ль һәв һьлч'ьни
У хәwе әз һьлдам, бьрьм
Хәwана һане һасе кьрьм.
Йане әзи wәт'ане мә —
Қ'ӧрдстана азадамә.
Һ'әму дәра гӧл у хwәхwәшк
Р'әнге хуна мерхасе гәш,
Қӧ сәре хwә данин мәзәл
Бона ә'мр у р'екә т'әзә,
Бона к'ӧрд у Қ'ӧрдстане,
Қӧ сәрхwәбьн ль щьһане.
Ч'йае мә хwәш хәмьлинә
Ч'ир'ок бәр wан бәтьлинә.
Ч'әме мә гӧр' р'әнгхун ниньн,
Һьрйа qәрqаш р'ода тиньн.
Ч'әме П'ае, ч'әме Мурад
Гәфьн, гӧр'ьн мина Фәрат,
Қ'ьламе мә сәр заре wан
Бьстин дьдьн к'әwшәне хам,
Гӧнд, бажаре мә бунә гӧл,
Һәвр'а бунә һьн пьшт, һьн мьл.
У wа р'асти мьн те хортәк
Бәжнә бьльнд, ч'ә'вә бәләк,
Бәшәра хwәш ль сәр лева,
Qәй малхӧемә, ле әw меван.
Ләма һеди, ләма фәсал

Созе һана тиньм сәр зар:
— Тö жь к'ойи, чь бәрәке?
(Пьрс мьнр'а бу к'әсәрәке,
Чьм пеш бәра дькьмә шәр').
Әԝи готьн һәр чәнд хәбәр.
Бәр у qәбил ԝә'дә һеран,
Ԝана qәԝин мьләт зеранд.
Ньһа, шькьр, дьнйа шенә,
Әм әԝләде маләкенә,
Әм хԝәйԝәт'ән, әм хԝәймьраз,
Т'ьфqа мәр'а буйә пәр', баск.
Бәр у qәбил һ'ьзһ'ьзинә,
Ирок к'әмәк ль сәр зинә.
Шькьр, шькьр, һ'әзар щари,
Тәйрок сәр qәбила бари.
У әз аза, у әз сәрбәст,
У зьмане к'öрдә сәрдәст,
Әз мот'аще К'öрдстане,
Әз мьсһ'иде дәԝра һаньм.
Ва бажар'әк пешбәри мьн,
Тамә бәдәԝ-буке т'әзә.
Дьбен әва Мусьл хԝәйә,
Әԝ Лальш у Һ'әща мәйә.
К'уче фьрә, шьмшат, шәмал
Щәԝаһьрьн ль доре мал.
Әв һәйкәле Барзанийә,
Доре баг'че щьнәтийә.

Əв мер Аh'мәде Ханийә, —
Бьлбьл дәст жь бәр данийә.
Əв соqаqа шех Сәh'идә,
Əв хасбаг'че К'ӧрдозадә,
К'ьт'ебхана Бәдьрханә,
Диwанханә йа Горанә.
Əв мәйдана Щәгәрхунә —
Лӛмп'е мьрщан сәр р'езбунә.
Əва хана Мәм у Зинә —
Доре qиз, хорте бәнгинә.
Əв сйаре һан Фәqие Тәйра,
Qәй дәрк'әтйе хwәр'а сәйре.
Шур дәрхьстийә Сәлаh'един —
Р'абйә сәр п'йа ль орт'а зин.
Дажо ә'рафе Мәйдане
Сәр хатьре К'ӧрдстане,
Wәки иди дори, зәман
Qәда мәр'а нәбә нәмам.
Əва канйа йа Дьлдарә,
Мьqаме хwәш ль сәр зарә.
Əв щәw сәр наве Дьлсарә,
Зизга бьнида к'арбарә.
Əва h'әwзе Qәдрищанә, —
Кӧл, к'әсәре wи бьрйанә.
Əва Нәмрут, әв Сип'анә,
Хwәш wәлатә... гӧлстанә.
У к'учеда һур дьмәшьн

Qиз у хорте к'ӧрд бәнгзхwәшьн.
Ә'мьр, шькьр, т'ер у т'ьжи,
Иди т'ӧнә ә'вде р'ьжи.
У һәйкәле һәри ә'йан,
Ќӧ дьгһижә ниве ә'зман,
Сәр хатьре wан мерхаса,
Ќӧ бьбиньн wәт'ән аза.
Ќӧ сәр данин ах, бәре сар
К'ӧрдстана аза сәр зар.
У ньшкева жь хәwе р'абум
(Ах, хәwна мьн бәтавәбу).
Мьразе мьн бу хәwна мьн
У әз аним дьнйакә дьн.
... Ле дур нинә нәдира шәмс,
Бой wәт'ане мәйи бьндәст.
Һ'әзара гот: — «Бәрбь һери»,
Сәһ'ид, бьра, хәма нәкә,
Хәwна тә хwәш wе бе сери.
Бәр дерийә р'ожа р'әнгин,
К'ӧрдстане р'абә сәр зин.

1984—1985

WИ БӘРИ ӘРӘЗ

1.

Вьра нур, шәмдан,
Wьра шәв, зьндан.
Ви бәри дә'wәт,
Wьра дәw у щәнг,
Wи бәри һесьр,
Вьра әшԛа дьл.
Ви бәри к'ьлам,
Wьра хwәй, хӧлам,
Вьра гӧл, бәйбун,
Wьра ԛәт'ьл, хун,
Wьра-р'ут, тә'зи
Вьра т'ер, р'ази,
Вьра хушк, бьра,
Wьр нә'ла гӧра,
Қ'әнге әв ԛәрах
Нура хwә дьлр'әм
We бькә п'ешк'еш
Бьшинә wьра.

2.

Qӧла к'ӧрда
Гьран у к'ур,
Əwqас хəдар,
Əwqас мəзьн,
Qəй дьбежи,
Ч'йае Гргур
Һ'ьльшйайə
Сəр дьле мьн.

3.

Гəли бьра,
Чаwа чапкьм,
Бь чь чапкьм
Ве нəһəqие,
Ве нəмəрдие,
Тə'лəбəхтие...
Зьмане мə,
Зйарəта мə
Гьртьнə дил,
Азайа мə
Qəйд кьрьнə,
Ле дəст-зьнщир.
Бь чь чапкьм,

Чаԝа чапкьм
Ве нәмәрдие,
Ве нәһәqие,
Тә'ләбәхтие...
Бь бьһӧста
Йане гава,
Бь мәһа, сала
Йане qӧр'на.
Ԛӧла мәйә,
Дәрде мәйә,
Дәрман һәйә,
Ԛәс надә мә...
Гәли бьра,
Чаԝа чапкьм,
Бь чь чапкьм
Ве нәһәqие,
Ве нәмәрдие,
Тә'ләбәхтие...
Гәли бьра,
Р'абьн, qӧткьн
Ве нәһәqие,
Т̆ә'ләбәхтие,
Qәйд у зьнщир,
Бәсә бьбьн
Сефил, һесир.
Дәсте хере
Ԛәс надә мә,

Дəрмане мə
Дəсте мəйə.
Һ'əйрана wə,
Р'абьн жь п'йа,
Дəрмане мə —
Азайа мə
Дəсте мəйə.

4.

Шьван бу ви бəри
Щəмале п'ор' зəрин.
Р'ое əлəк дькьр
Зер'е хwəйи бьк'ьр,
Бьһар бу һəр дəра
Бона дьла шəрав.
Қəре пез-р'əшелə
Р'əхе ч'ем дьч'ерə.
Ньшкева бу тəйрок,
Шьвин лəрьзин чок.
Тəйрока бей ə'wра,
Һьнгавтə дор, бəра,
Бу т'əрqина гӧлла,
Дəште мəхмəр һьлат.
Дəһ т'ьрк ча гӧре һар,
Ль пез бунə фəрwар.

Қьрьн гӧрмкә һьри,
Ажотьн ẉи бәри...
Чаẉа бькә Щәмал,
Нә к'омәкә, нә ч'ар.
Бе пьшт у бе биләк
Әẉә, дьжмьн, ч'эмәк
Аг'ае чь бежә,
Ẉи бәталә п'ешә.
Иди пәз ẉи бәри
Ль һәв гьртийә к'ори,
Синор буйә һәсар,
Нә фәсалә, нә ч'ар,
Ле һәр нерие кәвәр
Әẉ машоԛе р'ибәр,
Пешйа кери, бәләд,
Буйә ԛәẉаз, мәлә ...
У щәмал р'от, пива:
— Гәнме мьн бу зиẉан,
Әẉ аг'ае нәмәрд,
Ẉәлләт, мьнр'а бу дәрд.
Зар'ә бьрчи, тә'зи,
Манә фәԛир, р'ьжи...
У фькьри Щәмал,
У ԛәй бежи дит ч'ар.
(Чьма ẉәхта дәрд һәйә,
Т'ьм дәрман жи һәйә).
Бьлур даре чаме

Зорək да мьqаме.
Qəйде нерйа чəлəнг
Ль пез бу т'əсəлə.
Нери гöh пиж кърьн,
Ле синор бу дьр'и...
У нери лəзкьр мəш,
Qəйда ẃир'а бу əшq,
Хẃə авитə Əрəз,
Да ду ẃи кəре пəз.
У дəh дьз-гöре hар
Пешйа пез бун h'əсар.
У пəз ẃан бу т'офан,
Хöре ẃан бу щəфа.
Ман ẃи бəри тьма.
Мьр'уз, п'ор у п'ошман.
У həр т'ьркəки кал
Хəбəр анин сəр зар:
— Оро, к'öрде нəмам,
Пəз, к'исе тəда ма.
У п'əр'ани сəрмəст,
Нə'ла хẃə кьрə qəст.
Ньhа ẃəхте дьчьн
К'öрда т'алан бькьн,
Дьбен: — Ч'əка к'öрда
Бьлурə дəст ẃанда,
H'əта мьqаме ẃан
У бьлур жи həнə

Иди т'алан, т'улан
Нә qьсмәте мәнә!
... Иро шәмалә вьр,
Wьр кәләмә, вьр-гӧл.

5.

Һ'әйран,
Wә жь мә херә,
Һ'әйран, wә жь мә херә.
Т'ьрбе сәд баве мә
Нав ве хwәлиеданә.
Әв хwәшхwәшке гәвәз,
Мерг, бәйаре ә'тләз
Жь аха кал, бава
Бунә хәмьл, р'әwа.
Қӧ һат Сәлаһ'един,
К'ӧрд бун вьра сәр зин.
Һьлдьн Мәме Ала,
Һьлдьн Qәрәт'аждин,
Һьлдьн Қәр' у Қ'ӧльк,
Һьлдьн Wәрдәка де,
Һьлдьн дьрба у р'е,
Һьлдьн ч'йа гедук,
Т'әмам е мә бун хут.
К'ӧрд бун бьра, щотк'ар,

Малхӧе чар һəзар сал.
Бежьн, һун жь к'ӧнə?
Wə кьр awqас гӧнə.
Wə wаре мə щьнəт
Хəwəра кьрə бьнйат,
Wə qиз у буке мə
Шеланд... Һун бун щəрмə.
Чингиз хане qӧт'ам
Һун wир'а бун хӧлам.
Багəра wи к'окбьр'
Һун гиһандə ль вьр,
У һун бь хwə хӧлам,
Мəр'а бунə хӧдан,
Нəһəq, нəмам, qəда
Р'ӧһ' у мала мəда.
Демəк, һуньн меван,
Ле əм малхӧе, хӧдан,
Т'əриqа кал шə'дə,
У qазийə wə'дə.
Һ'əйран,
Wə жь мə херə,
Һ'əйран,
Суще мə чьйə,
Меван дьщə'динə
Малхӧе мал дəринə.
Ле т'əриqə шə'дə,
Ле qазийə wə'дə,

Малхöе тəр' щанə,
Qəwат у гöманə
Жь хwəлийа кал у бава
Т'öщар нə п'ошманə.

6.

Сьвə зуйə,
Wəрзəбае Wане те.
Щав qьжькə,
Т'əв ч'ьлке баране те.
Диса кəла
Диарбəк'ьр хəзəбə,
Мьрьн бəла
Хорте т'уксьз ə'зəбə.
Гəли хушка,
Гöли, бьска биньн хар,
Бой хатьре
Wəт'əнп'əрəсте п'əргал.
Wəлате мə
У ч'йае мə һ'əзнинə,
Гöнд, бажар'е
Мəда кован у шинə.
Дае, р'абə,
К'öрдстана мьн зəйнəт,
Кöл хwəш набə

Нә бь һесра, нә бь бәйт'.
Дае, р'абә,
Әз һ'әйрана лаwе тә,
Һесьр забьн
Бьра т'ьм жь ч'ә'ве тә,
Дьле т'әва
Иро кӧл у бьринә
Р'ож у т'әва
Қ'ӧрдстане бе тинә.
Ч'әме П'ае,
Фәрат wе сор дьк'ьшьн.
Мьзгин нае,
Хун у һесьр дьр'ьжьн.
Сип'ан, Гргур'
Иро wе р'әш гьредан,
Қәр'бун т'әмбур,
Эрдәк бунә хwәй, хӧдан.
Р'абьн, гәли
Бьре мьнә бәрәдәр,
Тәйах, qәwин
Бәр wе бьруска бәт'әр.
П'ак заньбьн,
Хwәш заньбьн,
Чьqас нәйар
Ч'ьqле даре wәшинә,
Қ'ӧрдә пола,
Қ'ока wана

Дьһа we зор бьминә,
Дае, р'абә,
Әм әскәре ордйа тә,
Дае шабә,
Мьзгин, тәр'а, азадйә.

7.

Р'ое дабу нәдир,
Зер'кьлдабун зозан,
Тиренщ бубун зьнщир
Мина р'әхте qиза.
Дьжмьне дьл кәвьр
Дакӧтабу сәр гӧнд,
Т'алан дькьр, дьбьр
Ль нав ч'иае бьльнд.
Р'абун, гӧнди бун йәк,
Данә һәв сонд, qьрар,
Һьлдан хӧрәк у ч'әк,
Р'абунә пеш нәйар.
Хирәт wанр'а бу тин,
Бунә кӧлм у биләк,
Ажотьн сәр дьжмьн
Бой аха хwә т'ьбәрк.
Мала Һ'әсәнда пар
Шайа тае т'әне,

Говәнд бубу һ әсар,
Хәмла р'әнгинә ле.
У бук анинә мал,
К'еф кьрьн та нишәв,
Әшq бу дайка Хәзал,
Шабун дә'ԝәтван т'әв.
У финщане qaԝe
Р'езбун сәр мьсине,
Шәрбәт у гöлаве
Qизе кәзи тиньн.
Һәһ мәһ бунә зьнщир,
Буке кöрәк ани
У мале кьр т'ьвдир,
Мәсрәфа хԝәш данин.
Дöә'а кьрьн, готьн:
— Шькьр, зар'и мерә,
Ԝе хԝәй бькә амьн
Ԝәт'ән мина шера.
Чьле зар'е т'öнә,
Һатә сәр гöнд нәйар,
Де у баве гöнә,
Нәбу илащ у ч'ар.
Чу шер' тае т'әне,
Бу шер ль мәйдане,
Бу кәла пеш нәмам
Бона К'öрдстане.
Бука зевстани

Бь дьләки бьрин,
К'ьлам wа һәв ани
Бона зар'а кöр'ин:
«Р'азе, лао, р'азе,
Баве тә чуйә, шер',
Р'азе, лао, р'азе,
Бәнгзе тә набьм т'ер.
Баво буйә әскәр,
Лаwе К'öрдстане,
Wәки т'ö ба, багәр
Нәен сәр щолане.
Щолана мә әв ах,
Qöр'нә, сал у зәман
Wәт'ән бу ах у wах
Дәст нәйар у нәмам.
Р'азе, лао, р'азе,
Баве тә чуйә шер',
Р'азе, лао, р'азе,
Бәнгзе тә набьм т'ер».
Р'ож һәв һунә гәwлаз,
Һат бә'сәкә нәхер,
Баве ә'мре хwә да
Бона мьскән нав шер'.
У бука йәксалә
Бь дьләки бьрин,
К'ьлам ани зарә
Бой зар'а хwә кöр'ин.

«Р'азе, лао р'азе,
Баве тәйи шәһ'ид,
Бой мә сәри дани
Баве тәйи ә'гит.
Р'азе, лао, р'азе,
Зукә, мәзьн бьбә,
Т'ӧщәр нае р'ае,
Дәwса баве бьгрә.
У дьбежьн ньһа
Wәхта мьж, думанә,
Сәр синорә дьһа
Лаwе К'ӧрдстане.
У әм т'әмам дьләк,
У әм т'әв жи әскәр,
Һәвр'а пьшт у биләк
Бой хwәлийа хwә т'ьбәрк.
Бьра баш занбьн,
Херхаз, qомси, нәмам,
Әм ә'мре хwә дьдьн
Бой К'ӧрдстана щан.

8.

Мьж бубу һьри
Ль сәр Стәмболе,
Хӧнав дьбари
У дьбу һьри.

Гəмйа мə мəзьн
Деwəкə п'ьр'хöр,
Босфор шов дькьр
Бə'р дьбу бьһöр',
Босфора бəдəw,
Щьнəта зəмин,
Гогəрч'ин у кəw
Ә'змин хəмьлин.
Гəми сəкьни,
Гьредан зьнщир,
Qəрах сьнщьрин
Бь мəрве фəqир.
Хортəки бəжн, бал,
Сьмелə qəт'ран,
Һ'əйр у һ'ьжмəк'ар
Мə мабу тьма.
Айа Софйа
Бубу шə'да мə,
Шə'да дö к'öрда —
Т'əфəкуре һəв.
У һəр бь ч'ə'ва
Мə һəвдö фə'мкьр,
Дьле мə һьнгавт
К'урəкə эгьр.
«Бəле əз к'öрдьм,—
Wи да щаба мьн,—
Ле дəстур нинə,
К'öрди хəбəрьм».

Зьмане т'ърки
Мә готьн хәбәр,
Дьле мәда к'ин
Мәр'а бу к'әсәр.
Мьн бе һ'әмди xwә
Қьрьн әв ньфьр':
— Xwәде, щә р'абә
Жь хәwа к'ьбир,
Ча qәбул дьки,
Зьмане т'әв шир
Мә асах дькьн.
Льнг у баске мә
Qәп'әщә, бьзмар,
Ле зьмен чьма
Дькьн нав һ'әсар?
Xwәде к'е һьлдә
Шурәки һәqие?
У к'окбьр' бькә
Әве нәһәqие.
Дӧ һесьр-мори
Хорт анин харе
Әм һәвр'а гори
Ль нав һ'әсаре.
— Xwәзла мьн бь тә, —
Әwи һеди гот, —
К'ӧрди хәбәрдә,
Дьле мьн дьсо,
Дькьм к'уви бьм

Жь әве дьне,
Һәр нәqьшриньм
Әз әве зьне.
Ах, т'ер хәбәрдьм
Зьмане ьне
У т'әркәсәрбьм
Жь әве дьне...
Ле к'ӧрда һәр'ьм,
Ах, дәрде мьнә,
Чаwа бьфьр́ьм,
Wах, тӧ чар т̓ӧнә...
Мә мьле һәв гьрт
Чунә дәст, р'уйе һәв,
П̓ела һәв дьхьст,
Мәльси бу шәв.
Һ̓уфин тәмие к'әт,
Бина хwә к'ьшанд,
Хортәки бәтр'әнг
Зьнщирәк шьданд
У жь щи ләqйа
Гәмйа мә мәзьн,
Тә дьгот һәжйа
Бә'ра р'әш т'әмам.
— Ог'ьрбә тәр'а, —
Хорт кьрә qир'ин,
Дәнге wи пәк'йа
Нивәка ә'змин.
Әзи гӧманьм,

Wе бəхте мəр'а
Бе сьва т'əзə,
К'öрдстана ша
Аза у мəһ'кəм
Wе р'абə сəр зин,
К'ьһ'еле бажо
Биркə һ'əйф у к'ин,
Дəрд у кöле дин.
Wан чаха əз, тö
Бехоф у сəрбəст
Бьбиньн һəвдö,
Бəшəра һəрдəм
Бе сəр деме мə.
Зьмане к'öрди
Мəр'а бьбə тин...
Əw р'ож нə дурə,
Дьмəшə мьзгин,
Əw к'окбьр' дькə
Qəдəхə, сура,
Кö мə хьлазкə
Жь зора шура.
К'öрдстана де
Wе р'абə сəр зин,
Ва, əw р'ож we те,
Биркьн дəрд у к'ин,
Азайа wəт'əн
Дьле мəр'а тин.

1975—1986

Сәрәщәм

Шьер

Шьвәр́е 3
Дәԝрәк гӧлә 3
Т'әмйа 4
Ч̣әм 5
Р'е 5
Qархун 6
Т'әв шире 6
Бьруск 7
Һатьм дьне 7
Ах, чь кьрьн 8
К'әлб дьә́ԝтьн 9
Иро әз чум 10
Қанйа 11

Поэм

Бәре к'ӧр̆да 12
Ԝи бәри Әрәз 73

Сəh'иде Ибо
АЗАТИ
Шьер у поэм
Нəшьрəта «Советакан грог»
Ереван, 1988

Սա՛իդե Իբո
ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ
քրդերեն լեզվով
Բանաստեղծություններ և պոեմներ
«Սովետական գրող» հրատարակչություն
Երևան—1988

Саиде Ибо
СВОБОДА
Стихи и поэмы
(На курдском языке)
Издательство «Советакан грох»
Ереван—1988

Р'едактор — **Ә'лихане Мəме**
Шькьлк'еш — **С. Сафйан**
Р'едакторе бəдəwэтие — **Щ. Гаспарйан**
Р'едакторе техникие — **Ә'. Мусойан**
Коректор — **Ә'лихане Мəме**

ИБ № 6269. ВФ 07154. Шандьнə р'езкьрьне 18.01. 1988. Бона нəшькьрьне qолкьрьнə 6.IV. 1988. həрфе щур'е бəдəwэтие. Нəшьркьрьна бьльнд. Бəлгед чапкьрьнейə qəwли 4,02. Бəлгед нəшьрəте 3,25. Тираж 500. Т'амбə формат $70 \times 108^{1}/_{32}$. Qимəт 35 кəп.
Нəшьрəте «Советакан грог», Ереван-9. Терйан 91.
Чапхана 1, йа Комитейа шöхöле нəшрəта, полиграфие у к'ьр'инфьротана к'ьтебайə дəwлəтейə Р'еспублика Әрмəнистанейə Советиейə Сосиалистие. Алавердйан, 65.